

תחיית הקודש. אני שואל את עצמי, היתכן שתחייתנו הלאומית תהיה רק תחיית חילונית, והקודש יעמוד רק על המצב הגלוי. בלא התעוררות של חיים, בלא התחדשות של גאולה? היתכן להיות ככה? לא ולא. חשיב כנסת ישראל כולה. יודעים אנו כולנו, שמקור חיינו הוא הקודש, והקודש מוכרח הוא להראות את כוחו המקורי.

ראינו אז עין בעין, שהתכונה החלוצית של בנין האומה ותחייתה בארצה כובשת לה את דרכה כחיים, התעמולה רכה וגדולה, והאידיאליים החילוניים מקסימים, וטבעו של עולם צריך להם, וכל לב רגש מוכרח להודות, שזכר כביר ורכ טוב צפון גם בהתחיה החילונית שלנו, הדוגלת בשם ציון, שמטרתה היא המדינה היהודית בארץ האבות. אבל מעבר מזה נזכחנו לראות, שכמה שיצליח החול במצעדי אינו עלול כלל לבוא לתעודתו. אם לא יופיע אור הקודש בתכונה רוממה, ויאיר את מחשכיו, ואור הקודש הוא בא מתוך הכרת הקודש שלנו, מתוך התביעה האלהית הפנימית אשר כנשמת ישראל מתוך אור ישראל וקדושו, שהוא אור העולם ומלואו.

כל ערכה של תחייתנו הלאומית יתברר כאשר תחל תחיית הקודש לעשות את מעשיה. להראות את כההחיים שלה. השאלה היא אמנם כבדה, מה היא תחיית הקודש בישראל ואיך נגשים אליה. אבל לא נבהל ולא נסוג אחר מפני כבדותה של השאלה. זאת ההנחה היסודית לא התכטל מפני אימחה של כל שאלה כבדה ומסובכה, וההנחה ברורה היא: תחיית עמנו מוכרחת להיות תחייה שלמה, תחיית גוף ותחיית נשמה. תחיית חול ותחיית קודש.

ג. כל מה שהוא שגור בידוש של תורת חז"ן לארץ במובן פורטי, עולה הוא בערך תורת ארץ ישראל למובן כללי. תורת חז"ן לארץ עוסקת בתקון הגופש הפרטית, בדאגתה לזומויותה ורוחניותה, לייבובתה והתעלותה בחיי שעה וחיי עולם, אבל רק בחיבור נפש פרטית. לא כן תורת ארץ ישראל היא דואגת תמיד בעד הכלל, בעד כללות נשמת האומה כולה. הפרטים הנם מתכנסים בקרבה בכללה, הם מתעלים בעליותה. מתעשרים בעטרתה, "עטרת תפארת לעמוטי בטן. שהם עתידים להתחדש במוחה ולפאר ליורדם על שם כבוד מלכותו". גם אותו העלוי שמו הפרט להכלל, על כל מרחב התורה, בייחוד על מרחב הרעיונות של אמונה וידידת שמים באמת, גם זה עצמו הוא חודש נשגב ונעלה של תורת ארץ ישראל.

ב. לפי אמת המדה שכל יחודי מדענותה שכל המצות האישיות מדענותה, כך הוא מצביע בתוכיות של האומה בקולה את חלק האצילי שבן, וזוהי מהותה על ידי בעטרת של תפארתה ופעולתה בכללה האויה לאהבה ולדבקות של חן. ע"כ העדי והרעיונות שבהם מדוברת ואלוהיותו וזוהי בחיבור האישיות של כל פרט.